Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера денз ◆ ШОАТТА, 23 ЯНВАРЬ, 1982 ШУ. ◆ № 10 (6576). ◆ Мах 3 кеп.

ХIАРА БАЛХА ДИЙНАХЬА ХЬАДЕР ДУКХАГIА ХИЛИЙТА!

ТОЛАМАШ ДОАХАРГДА

1982 шера дола Вознесенски газ чакхйоахоча завода коллективо тIаийца социалистически декхараш

СССР 60 шу, Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шу, из шийх лоIамагIа Россена юкъеяха 200 шу дузача цIейшта сийленца накъабахара «ХIара балха дийнахьа хьадер дукхагIа хилийта!» «ТIехьабусараш боацаш бе болх» яхаш девизаш а йолаш шерра социалистически яхь йоаржальча Вознесенски газ чакхйоахача завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха коллективо политически а къахьегама а хьинар айдаь къахьнигар цхьаьнтталагIча пятилетка хьалхарча шера. Толаме кхоачашйир шера задании тIаийца хиина социалистически декхараши.

КПСС XXVI съезда КПСС ЦК ноябрьски (1981 ш.) Пленума решенеш кхолчаш а еш, «СССР 60 шу дизара — 60 хьинаре къахьегама кIира» яха московски предприятий къахьегама коллективаша дIадолаяь [illegible] хьалвьцача Вознесенски газ чакхйоахача завода болхлоша 1982 шера тIайийцад дIахора социалистически декхараш:

— продукци маькала вихкхара шера план 25 декабре кхоачаш а еш, планал совгIа 100 эзар сом мах бола продукци маькала хикха;

— планал совгIа 12 эзар тонн стабильни доаца газови бензин арахеца;

— заданел совгIа 22 миллион кубически метр бензин дIакъоастадаь йола газ кийчъе;

— къахьегама овсарле планагIа лаьрхIачул 1 процент лаккъе;

— 1000 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, 1500 гигакалори йовхала энерги, 800 тонн условни доагор лоде;

— производствана юкъе 45 рационализаторски предложени а хьош, уж юкъеяллайра чотагIа 30 эзар сома пайда бе;

— керда 40 болхло кийчъе, 40 болхлочун квалификаци лаккъе.

Производства эффективность лаккъяра, производственни плани тIаийца социалистически декхараши толаме кхоачашдара е мероприятеш чакхъяха;

— абсорбце блока наши [illegible] ремонт 3 сш. цхьозза [illegible] комбинированни установка колоннера оаркхилгаш хувца, холодильникашкара 8 пучок хувца;

— эксплуатаце дIа а ена Iанара котельни установка карасроас;

— шоллагIча комбинированни установкера (КУ-2) абсорбент кхы тIа а шелъяра йола холодильник вIашагIйолла;

— Сунженски Малгобекски районашкарча колхозашкеи совхозашкеи юртбоахама балхаш а деш шефски новкъостал де, колхозашкеи совхозашкеи 2000 сага-дийнахьа болх бе;

— коммунистически къахьегама сийлен цIи лехкийтара тIехьара социалистически яхь дIахо яхьа, 30 сага «коммунистически къахьегама ударник», 1 бригадана, сменана «коммунистически къахьегама бригада, смена» яха сийлен цIераш йоржайта;

— 280 болхлочуна «коммунистически къахьегама ударник», 7 участкага «коммунистически къахьегама участок», 22 бригадага, сменага «коммунистически къахьегама бригада, смена» яха сийлен цIераш чIоагIъяйта;

— «ХIара балха дийнахьа хьадер дукхагIа хилийта!», «ДикагIйола участок, установка, смена, бригада, «Профессех дикагIвола болхло», «Завода дикагIвола инженер» яха девизаш йолаш лелаю социалистически яхь дIахо яхьа;

— «керттерча такпаех йола продукци арахецара шин шера план — Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шуи из шийх лоIамагIа Россена юкъеяха 200 шуи дизарга» яхаш девиз а йолаш йола социалистически яхь йоаржае.

Пачхьалкхен плани тIаийца социалистически декхараши толаме кхоачаш а деш, завода коллективо дош ден над производственни фондех, бийдалах, материалех дикагIа пайда ийбе, арахеца продукци ма могга дикагIа хилийта, производства культура лаккъе, къахьегама дисциплина чIоагIъе;

— производственни юкъера образоване ниолаштеи юкъера бувламаш чIоагIлде, каддаиза царна шефски новкъостал де.

— Нефтекумски газ чакхйоахача завода коллективацара социалистически яхь дIахо лелае.

Вознесенски газ чакхйоахача завода партийно - бозхама актива собране дийца а дийца тIайийдад социалистически декхараш.

Промыслови геофизяка специализированни конструкторско - технологически бюро болхлоша дIадаха шу дикача производственни хьонхамашца чакх а даьккха, хьинаре къахьегаш дIадоладаьд цар е шу а. ТIехIоарга скважинаш тахкара эша прибораши аппаратураши денгара денга дукхагIа арахец укхаза. Индукционни каратажа прибораш кийчъеча дукха балхаш даьд керттерча конструктора Дяченко Александр Даниловича.

СУРТА ТIА: керттера конструктор А Дяченко приборашка хьожаш ва.

В. ДЗИСЯКА сурт.

Хьинар айденна

ЦхьайттталагIча пятилетка хьалхарча шера хIара кхоачача Iаттагара 3174 килограмми шура яккха аьттув баьннаб Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоза хьайбаш леладерий. Из республике эгтара дикагIа бола хьокхам ба.

Дукха доаркаш ба цу колхоле хьинар а кходеш къахьегаш. Царна юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай йоликха балха опыт йолча говзанчас Ахухаджиева Элижас. ДIадахача шера хIара шийх групперча Iаттагара 5865 килограмм шура яьккхай из республике рекорд а оттаеш. ХIаьта колхоза доаркашта юкъе шоллагIа моттиг яьккхай къоначча доарка Шамсадова Тумишас. ХIара шийх групперча Iаттагара дIадахача шера 5410 килограмм шура яьккхай из. Шин шу совгIа хз мара яц из хьинар дола йоI колхоза ферме балха еа. ХIаьта къахьегама кикъ дIаболалуш цунна хьехам бецнар а доаркай говзат йовзийтар а колхоза дикагIйола доарка Ахухаджиева Элижа я.

Пятилетна хьалхарча шера ше баьнхача хьокхамах кхоачам а хьина Iе дага йолаш яц комсомолка Шамсадова. Цо дош деннад укх шера хIара ше хьожача Iаттагара пхи эзар килограмм шура яккха. Ше хьайлача дукхьашха дахнича доахах хIаранегара йаьи ахи эзар килограмм шура яккха лархI цун хьехамча хиннача Ахухаджиевас а.

Шелковской района хьалха даттача доаркий цIерагIа «Шура дукхагIа йоалхаргья вай!» аьнна республика берригга доаркаш тIахьехаш дохча письмо тIа куллаш ядаь Ахухаджиева Элиша, Шамсадова Тумиша, Арунова Секерхан, кхыбараш шоаш тIаийца доккхий декхараш толаме кхоачашдара кхы тIа а хьинар айденна къахьегаш ба.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

СУРТА ТIА: Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоза къона доарка Шамсадова Тумиша.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ЭКОНОМИКА ЧIОАГIЪЕРГЬЯ

1982 шера дола Назрановски района «Октябра 40 шу» яхача совхоза социалистически декхараш

КПСС XXVI съезда решенеш вокаре кхоачаш а еш «40 лет Октября» совхоза лаьттен хьайбаши лелодероша цхьайтталагIча пятилетка хьалхарча шера юрта боахам дегIа боалабеча дикка доккхий толамаш даьхад. Цар тIатеIIа балхаш даьд кхашкара хьувкъами хьайбай продуктивности лаккъеш, къахьегама дисциплина чIоагIъеш, совхоза производство эргайоаккхаш. Цо толам а баккхийтаб 1981 шерара керттерча тайпий юртбоахама продукци йохкара пачхьалкхен заданеш ханал хьалхо кхоачашъяьй. План 3960 тонн йолаш пачхьалкхенга ялат дехкад 6844 тонн; план 320 тонн йолаш дулх — 410 тонн; план 1280 тонн йолаш шура — 1420 тонн.

ПланагIа даьккха дезар 21,5 центнер долаш хIара гектара тIара ялат даьккхад 24,2 центнер. 200 гектар хулаш дочча лаьтта план 26 центнер йолаш хIара гектара тIара 54,8 центнер хьажкIаш яьхай Ю. А. Гелисханова кулгалдеча хьажкIаш кхееча звенос.

Соахкарча халонех лоархIа а бенна совхоза хьайбаш леладераша тешаме лард еллай пятилетка шоллагIча шера. Деттача доахана продуктивность лаккъяьй: план 2250 килограмм йолаш 1981 шера хIара Iаттагара 2316 килограмм шура яьккхай. А. У. Аушева кулгалдеча № 3 йолча МТФ хIара Iаттагара 3000 килограмм шура яьккхай.

КПСС ноябрьски (1981 ш). КПСС ЦК Пленума, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председателя новкъоста Л. И. Брежнева указанеш керте а луцаш пятилетка шоллагIча шера эгтара хьалхарча деношка денз даьха толамаш дIахо шердеш я совхоза коллектив. 1982 шера доккхий социалистически декхараш тIаийцад совхоза коллективо:

кхай хьувкъам дIахо лаккбара чотагIа план 11067 тонн йолаш дерриге ялат 11730 тонн даккха, хIаьта цун юкъе план 5080 тонн йолаш хьажкIаш — 6050 тонн;

план 4050 тонн йолаш пачхьалкхенга 4800 тонн хьажкIаш йохка; план 8400 тонн йолаш шекара свеклаш — 8800 тонн; план 1500 тонн йолаш шура — 1520 тонн;

фермай продуктивность дIахо лаккъяра доаьнара база чIоагIъе. План 1100 тонн йолаш цу гIулакха 1150 тонн йол кийчъе; план 1700 тонн йолаш сенаж — 2000 тонн; план 14000 тонн йолаш силос — 14500 тонн; 800 тонн баьций хьоар.

«40 лет Октября» совхоза коммунисташ берригача къахьегамхоша, хьалхалаттача опыта, Iилмана кхерагIдаьнначо производства кхоачамехи эффективно пайда а эцаш къонеам дIаболабаьб 1982 шерира — цхьайтталагIча пятилетка шоллагIча шерара планаши социалистически декхараши тIеvхоачашдара.

СОВХОЗА БОЛХЛОИ ЮККЪАРЧА СОБРАНЕ ДИЙНА А ДИЙЦА ТIАИЙЦАД СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ.

СУХАЛБЕ

Техника бIаьстан балхашта кийчъяра

Ханнахьен дикех техника бIаьстанга кийчъярах тийша да кхашкара балхаш дIадоладелча цо овсаре болх белга. ХIаьта техникех бизза пайда эцарах тийша да дикагIча агротехнически хиашка бIаьстан балхаш чакхдоахилга, дIайийнача хIамашта лерттIа Iунал делга. Юххера а пох тийша да укх пятилетка шоллагIча шера юртбоахама къахьегамхошта хьалхашка латта декхараш толаме кхоачашделга.

БIаьстан кийчо яра бехктонхам кхетабеш, Сунженски механизаторий патриотически болам хьал а лаьца, техника кийчъяра балхаш дика вIаштIехьдаьхад МагIалбикерча цхьайолча совхозашка. Эгтара хьалха царна юкъе белгальяха йоагIа ГI. Ахриева цIерагIа. «Кавказ», М. Горьке цIерагIа, шийтта кхьйола дIадахача шера йиъагIча квартале техника товяра план кхоачашъяь совхозаш.

Хьаэцартьи най «Кавказ» совхоз. Соахка йиълагIча квартала планагIа 15 трактор тоае езаш хиннача 21 трактор тоаяь араяллитай совхоза мастерскешкара. Шийтта тIехкхоачашъяьй цар автомашинаш тоара план а. Керда шу хьатIакхичалехьа де мел дезар даь кийчон мугIаре дIаоттаяь латт ялат чуоца яха комбайн, укх Iай тоае лаьрхIа нхиь хиннача, йиъ силос хьокхен цаI томараш тIехь хьажкIаш чуоцеч комбайнаш. Цул совгIа, совхоза бригадашка тоадаь а даьха бIаьстан балхашта кийчча латт 21 нух, плугаш дIадуи ворхI селка, хьажкIаш дIаюш йиъ селка, ийс культиватор, кхыйола юртбоахама машинаш. Де мел дезар даь кхашкарча балхашта кийча я совхозера 91 процент юртбоахама инвентарь.

Цу балхашта «Кавказ» совхозана [illegible] «Сагопшинский» совхоз мара [illegible] районерча [illegible] Укхала а дика мастерски, кхашкара [illegible]

гIа кхы эша кхоачам ба техника тоараша.

Цхьабакъда, хьалаш цхьатарра доле а, бIаьстанга кийчо яра хьокхамаш тайп-тайпара да цу шин боахаме. «Сагопшинский» совхозера техника тоераш лоархIабаьбац дIадахача шера IV квартале тракторш тоара планах: планагIа цхьайтта трактор тоае езаш хиннача, тоаьраш ийс мара яц.

ДIалхача гурахьен укх Iайн планагIа совхоле тоае лаьрхIача 26 тракторах тахханалца тоаьраш, шийтта мара яц. Вож юхейиса ахан совгIа яраш цхьан бетта тоаяь яха еза совхоза 23-ча феврале бIаьстанга техника кийчъяь яккха аьнна шие тIаийца социалистически декхараш кхоачашдара.

Районера дукхагIйола кхоий совхозаш техника тоаяра эша мастерскеш йоацаш из болх ара юкъе беш я. Царна юкъе а соахка гурахьа дика эттача ханах бизза пайда а эцаш, хьинаьца йоккхо яьча боахамаша дика хьокхамаш даьхад бIаьстанга техника кийчъеча.

Болх бара хьалаш геттара но дем ане а бIаьстанга техника кийчъеча районе эгтара дикагIа хьокхамаш даьхад ГI. Ахриева цIерагIча совхоза механизатораши техника тоераши. Соахка йиълагIча квартале шийтта трактор тоаяь яьккхай совхозе план барх1 трактор йолаш. ХIаьта укх бетта тоаьяй кхы цхьа кха трактор а.

Соахка гурахьен укх Iайн планагIа тоае езача шийтта тракторах кхойтта хIанзале тоаяь баьннаб совхоза техника кийчъераш. Шийтта толамы кхоачашдаьд цар автомашинаш, комбайнаш, кхыйола техника бIаьстанга кийчъяра декхараш а. Мел эзар даь кийчон мугIаре латт совхоза бригадашкара сеялкаш, нохараш, культиватораш, кхыйола юртбоахама инвентарь. Кхы дхьо трактор тоаяь яьча ерригга техника кхашкарча балхашта кийчъяь боал Ахриева цIерагIча совхоза механизатораш.

Белгаддаккха деза цхьаькха а. Гурахьен Iайн совхозе тоае езаш хиннача 11 трактора ийъ трактор «Сельхозтехника» объединене МагIалбикерчеи Сунжерчеи отделеней мастерскешка тоае езаш хиннилгеи царех цхьаккха а тахханалца цига тоа ца яьлгеи бIаьстанга ерригга техника кийчъяра балхаш совхоза шийх низаца чакхдаьхалга.

ЦХЬАБАКЪДА, гетта ра деала латт техника бIаьстан балхашта кийчъяра гIулакх районерча дукхагIйолча совхозашка. Кьаьстта во дел из «Малгобекски», «Луч», «Ачалуки», СССР Конституце цIерагIча совхозашка.

ДIадахача шера йиълагIча кварталеи укх шера хьалхарча кварталеи планагIа тоае езача 24 трактора яхх мара тоаяь баьннабац «Малгобекский» совхоле. Соахка гурахьа дена хьа цхьаккха трактор мара тоаяь яккха мега дац «Луч» СССР Конституце цIерагIчеи совхозашта планагIа хьалхарча боахамо [illegible] шоллагIча [illegible] пийтеи тоае езаш хиннача. ПланагIа вурийтта трактор тоае езача тахханалца ворхI трактор мара тоаяь баьннабац «Ачалуки» совхоле а.

ДIадахача шера йиълагIча кварталеи укх шера хьалхарча кварталеи трактораш тоаяра [illegible]

гIалбика район а. Соахка гурахьен укх Iайн планагIа 199 трактор тоае езача, бIаь мара тоаьяц районе.

ЧIоагIа во лел районера боахамаш техника тоаеча эшача оакхалашца Iалашдела «Сельхозтехника» объединене а районерча цун отделенеша а кхоачашъяц эгтарлий хьакъехьара боахамий заявкаш.

Районерча совхозашкара техника тоаеча геттара кIеззига новкъостал ду «Сельхозтехника» объединене МагIалбикеи Сунженскина районеи отделенеша. Соахка йиълагIча квартале цига тоаяье беза хиннача [illegible] трактораш моторех тоабаь цIабенараш биъ мара бац. Укх шера хьалхарча квартале [illegible] лаьрхIача бийттанех цхьаккха а тоабаьбац тахханалца. Къаьстта во лел «Сельхозтехника» МагIалбикерча отделене болх. Совхозашкара моторашт Сунже дIахьоши цига тоадаь даьнараш юха цIа дахьаши экспедиторa декхараш кхоачашдарца чакхдоал цо техника кийчъеча районерча боахамашта деш дола новкъостал.

«Сельхозтехника» МагIалбикера районни отделени вIашагIъеккха массехк шу дIадаьннад. Цхьабакъда, тахханалца техника тоаяра эша технически база вIашатIехьъяьккхаяц укхаза. Цу дела а цIенхаштта укла е еза.

«1982-ча шера бIаьстан кхашкара балхашта кийчо ярах чакхдахараш кхы тIа де деларех» яхача КПСС ЦК ая СССР Министрий Советен соцам тIа моттаргашкарча партийни, советски, юртбоахама организацешта [illegible] совхозий кулгалдохошта тIаднеззад бIаьстан [illegible] дIахо [illegible] хьатIакхачалехьа шийх кIира [illegible] трактораш, кхашта Iунал да [illegible] автомашинаш, транспорт бIаьстан балхашта кийчъяра балхаш чакхдаьха.

С. МАТИЕВ,

МагIалбика районни юртбоахама производственни управленена «Госсельхозтехнадзара» инспектор.

А. ХАРСИЕВ,

«Сердало» газета correspondent.

ДИКА ХОАМАШ

[illegible]

Ставропольски буруш те [illegible] бурудетгарона январь [illegible] 1170 метр [illegible] 1500 метр [illegible]

[illegible] Анатолий [illegible]

[illegible]

В. ДОЛМАРЦЕВ

ЛерттIа кийчде доакъар

[illegible]

ТОРОНАШ ШОРТТА Я

Наьсарен района партийно-боахама активера

Советски нах цхьайтталагІа пятилетка шоллагІа шера чу беннаб Массанахьа а парте XXVI съезда шу санна хІана историна юкъедаха долча 1981 шера шоаш баьча балха итогаш еш я вай мехка. Цу деша хеталь яр дІадахача шинарча дийнахьа хиннӣ Наьсарен района партийно-боахама актива собрани а. Цу хьакъехьа доклад лаьча парте Наьсарен райкома секретара М. У. Котиева белгалдаьккхар, мехка коммунистий съезда а КПСС ЦК ноябрьски (1981 ш.) Пленума а решенеша ІалаьватечІоагІа дегаш айдаьча хьалашка района коммунисташ, беррига къахьегамхой шоаш кхаш оарцагІдаьхан теркам тІабахийтан цхьайтталагІча пятилетка хьалхарча шера планаш социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдара къахьегаш хиннилга. Цар айденна хинначa къахьегамен политически хьинарга хьежжа яр «ХІара балха дийнахьа хьадер дукхагІа хилийта» яхача девизагІа кердагІа пятилетке республике кхайкаль хинна социалистически яхь.

* * *

Района ерригача промышленни предприятеша кхоачашъяьй продукци маьхалъяккхара заданеш. хІаьта 883 болхлочо, 16 бригадо ноябрь хьатІаотташ шера план ханал хьалха кхоачашъяра шоашта тІаьІца доккхий социалистически декхараш кхоачашдир. Продукци йоххара план 102 процент кхоачашъяьй районо, хІаьта из кийчъяра боарам 104,1 процентага дІакхаьчаб, вешта аьлча, соахка кийчъяь продукци цул хьалха дІадахача шера арахийцачул 1431 эзар сом тІех хиннай.

Лийрхlачул тІех арахийцад укхаза халкъо чІоагІа хоатташ дола товараш, тІехкхоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяра задани, кІезигьеннай продукци хьаеш доагІачул совгІа рукъа дІаухийташ хинна предприятеш.

Дика ка йоалаш къахьийгад дІадахача шера района кооператораша. Кхоачам хургба аьнна хет 1980 шерачул цар соахка бахача нахага декка товараш. лоаттабаь кхача 1,6 миллион сомал тІех ба аьлча. Шоай балха декхараш аьттонца кхоачашдаьд района транспортникаша, быговикаша. гІишлошъераша хьал а даь дІаденнад 8,5 эзар квадратни метр йола нах чубаха цІенош.

Яхьс баьннача эзараш болча болхлошта юкъе хьалха латт ГІ Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» заводан слесарь - лекальщик Котиев Ахьмад, инструментальни участка комсомольско - каширхой коллектива бригадир Иnаркиев Мустафа, штамповщица Сагова Хадишат, трикотажни фабрика хІамаш тегаш 1983 шера чотагІа хІанз болх беш бола Богатыревгlар Паьтlаьмати Зайнап, Евлоева Марем, ПМК-432 столяр Арсельгов Іумар, ПМК-155 бригадир Медова Миновси, АТП водителаш Оадоев Жабраьил, Мошхоев Iоакъап, Могушков Башир, кхыбараш.

Промышленни производства болхлошта нийсса къахьегаш хьабаьккхаб района юрта боахама къахьегамхой а. Цар дика гІулакхаш чакхдаьхад района боахамий экономикана специализаци концентраци еш. Лаьттаян хьайбайи продукци йоаккхачея йохначен района унх тІехьарча шерашка карагІдаьнараш белгтола да. Иштта, дІадахача шин Іан замалахьа хьайбаи продукци дукхагІа яккхараи йохнараи лоаттаьна Ерригсоюзни яхье хьалхара моттиг яккхарах района вІашта шоаза КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Сийлен грамоташ сийй, хІаьта республикански яхье а котало аш яьхай.

Из толам боаккхача аггара [illegible] «Экспериментальни», «Назрановский» совхозий коллективаша, толуш доагІа «Маяк» совхоза гІулакхаш а. ХІаьта къаьсттаьлча къахьегамхой овеном, бригадей балха хьохамаш юкъарІаргІ [illegible] Ю. Гетиханова кулгалдеш [illegible] 200 гектара тІа дельар хьаьлІаш. ПланагІа [illegible] центнера тІайбача дала [illegible] 50 центнери [illegible] цар [illegible] 54,0 центнер [illegible] [illegible] 41,1 [illegible] 50 [illegible] 105 [illegible] 176.

[illegible]

Лике а районе а котало йоахача доарнашта юкъе ба цу боахамера цхьабараш. Соахка ше лелабеча хІара Іаттагара 5078 килограмм шура яьккхай Даурбекова Зинас. Планали тІаийцача декхарели дикка тІехь шура яьккхай Дзаурова Долатхана, Балхаева Дуге, кхычар.

Бакъда, района промышленносто бІарча хьайнцача толамаш доахе а, хІанз а йолаш я болх ритмично цо барал совгІа шоай цхьадолча декхарех лоархІаеш йоаца а къаьст-къаьста предприятеш, цехаш, участкаш, бригадаш. Иштта, соахка шоай пленовиш декхарех лоархІаилзар 18 бригада, 348 болхло. Кирпичкаш еча заводо 1980 шерачул а кІезигагІа арахийцар кирпичь, цул дикал лоха я.

Пайда ца эцаш дукха ха йоаю трикотажни фабрике 1981 шера 11263 сага-сахьат доалаьд укхаза. Бахьан алха бийдал во лоаттаелга хинна Іац. Укхаза лоха я производственни къахьегамен дисциплина, арахеца продукци нийдархошта ма хеттара яц. Барзкъаш доахача цехо болх во бар бахьан долаш соахка боарамал совгІа йоаль бийдал 8 тоннага дІакхаьчай. Укхаза хІанз а ледара латт кадраш хьахоржилга, уж балха тІа дІанийсъелга, царна кхетам лулга, де доагІар дийлац бехктокхамеча участкашка партийни влияни чІоагІъяра.

Цхьайолча гІишлошъеца организацеша хан-хаинахьа кхоачашъяц гІишлон - монтажни балхий план. Йиллача хана дий дехал гІирсаш. Лоха я производственни къахьегамен дисциплина, тоъаш бац нерттерча профессех бола болхлой, балха мела юкъекхухь хьалха латта опыт. Лакхе белгалдаьха кхоачамбоацараш социалистически яхь вІаштІехьйоаккхача «формализми хилар бахьан долаш бІарча хьайнцача гІишлонмонтажни балхаш дара план 83,8 процент мара кхоачашьяьлц. Цу даькъе эггара доккхагІа дола декхар тІадисад Серноводски ПМК, ПМК-432 коллективашта.

Укх тІеххьарча шерашка юрта боахаме цхьадола дика хувцамаш хиннадале а хІанз а вІаштІехьдаьннадац ерригача культурай хьувкъам лакхбелга, севооборотащ нийса лелаелга, гураха лаьттащ ханнахьа аьха доахилга, бІаьсти илаташ, кхыйола культураш дикагІча хана дІайийна йоахилга Іалашде. Нилмо белгалъеча ханашкеи боагІача боарамагІеи эхкац кхашка минеральни органически удобренеш. Из бахьан долаш бала ма боагІара пайда балац царех. Кхы а дукха де деза дІадуаш дола фу тоадара даькъе. ХІаьта ховш ма дий, лаьтта леладара культура цу дерригнех тІийша йолга. ХІаьта из цхьайолча отделенеш ка, бригадашка геттара лоха я. Хьаэцаргья вай «Назрановский» совхоза Пхьилекъонгий Юртара отделени. Соахка эсне йола дукха баьцаш тІаьхьна хинначa цар кхашка гектара тІара 5—7 центнер мара ялат хиланзар.

ХІанз района совхозашта цу тоъаш ва 185 тракторист. ХІанз тІаьхха уж кийчбу ха я, бакъда, дерригa боахамаш дац цу деша е йоагІа йоакхо еш.

Района фермай балха тІа а кІезига дац кхоачамбоацараш. Се хьайбаш, къаьстта а доахаи дукха Іахара дус. БІаь Іатта тІехьа соахка «Маяк» совхозо 58 Іаса мара кхедаьдац, хІаьта юкъера лаьрхІача ерригача районе — 60 Іаса. Дукха кхоачамбоацараш да социалистически доалахье лораира тІаберлабаь беча балхи тІа, боахамашка экономически расчет чІоагІдара деша цара бехктокхам лелбаьб.

ХІанз хьайбаш Іантара доахаш ба Наьсархой. Цхьадолча боахамашка лерттІа кхоаб доахан. царна доагІаш дола Іуналл ду, цудухьа царна дукхагІа хьахул хьайбаи продукци а. Бакъда, из ала йиш яц «Маяк» совхозах совхоз техникумахи.

Партийни доштабашхоца къаьстти чІоагІа теркам тІа бахийта дийцар шоаш дерда аьнна тІайнцар кхоачашдаь даьхалла тІахьожаш доала [illegible] вай беча организатор-ки, боахама, [illegible] балха тІа нерттердар да, аьлш. Хьалийкар боахамай партийни [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Іалашдар.

Актива собрани [illegible] трикотажни фабрика инженера [illegible] «Электроинструмент» завода директора М. Аурабиев, ПМК-155 бригадира [illegible] «[illegible] Октябрь» совхоза агронома М. Чумакова, [illegible] директора [illegible].

Собрани дешаргІачина [illegible] [illegible]

С. МАИСИГОВ.

Н. И. Ленина цІерагІча мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлоша шерра социалистически яхь йоаккхаьй укх шера плани тІайца декхараш ханал хьалха кхоачашдара. Къаьстта дика болх а беш дІадоладаьд е шу коммунист Амхадов Лема Лечиевич нерте латтача цхьоалагІча цеха коллективо. ДІадахача шера даьха толамаш денгара денга дикагІа хулийташ къахьег цо укх шера. Цу цехе эггара дикагІа лоархІачарех я Социалистически Къахьегама Турпал, вокхагІволa оператор Недерников Николай Иванович нерте латта смена № 5-6 йолча установкерча сменашта юкъе а эггара дикагІа производственни хьокхамаш даьхарех я из.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) цеха начальник Л. Амхадови вокхагІвола оператор Н. Недерникови.

В. ДЗИСЯКА сурт.

Саг ший кхела да ва

ВАХАРА УРОКАШ

Дешархошта атеистически кхетам балар — из да дина а дина могадечуна а духьала лоаттабеча къовсами лоархІамегІа дола даькъа.

Шелковской районерча Каргалински юкъерча школа хьехархой коллективо хадданза чакхбоах дешархошта, массе а оагІорахьара, урокаш тІа а урокел арахьа а, атеизма лардаш йовзийташ бола болх. Из болх дІа эшшта бахьа беза, малагІча формаех пайда эца метаргда дІаладаьд лаьрхІа цу гІулакха оттальча школьни перспективни плана тІа.

Каст-каста школе хул анкетированни. Дешархошта дІаекъ атеизмаца дувзаденна хаттараш тІадола анкеташ.

Иштта, ворхІагІчеи бархІагІчеи классашка дешача бераша дІайихьача цу мероприяте дешархошта хьалхашка оттадир «Динах лаьца фу хет хьона?», «Шун деза бий-те дина гІулакхаш леладу нах?», яха а кхыдола а хаттараш.

Бераша жопаш тийна карточкаш хьагуладаь, царна анализ йича гучадаьлар, цхьабола дешархой хІаьа а наьха мо дина Іоткъама кІал болга а цар дезалашка боккхагІчар дина пропаганда еш моттигаш нийслулга-а.

Уж дешархой болча классашка атеистически болх дІабахьара дукхагІа низаш тІадохийт школе. Берригa къона атеисташ вІашагІтехаб школе вІашагІъеллача кружоке. Юкхьанца кІезига бар цун членаш, хІаьта хІанз «Атеист» яхача кружока чувоагІа бІаь гаргга дешархо.

Кружока кулгалхо волча химе хьехархочо Мананов Валерий Федоровича атеистически кхетам луча керттера лерхІар да ма хулла бераша шоашна дукхагІа болх байтар. ХІаьта цар беча балха формаш тайп-тайпара а цаІ вокхана тара йоацаш а я. Царех я диспуташ яр, устни журналаш дувцар.

Юххьанцарча классашка дешача бераштa лаьрхІа боккхагІболча дешархоша кийча а яь чакхьяьхар «Суеверши царех доала зулами», «Нийлина а зене а белгалонаш» яха беседаш. Саькердаме а берий теркам тІиолаш а хилар опыташ а, тойтан дІайихьа «Тамаш йоаца тамаш», «Лота ца луш дола йовланх» яхи сайренаш. Цул совгІа, «Къона атеист» яхача кружока членаша чакхдаьхай «Дин хьахилар», «Динах доалаш дола «Дика» яхачи темаех йола занятеш.

Школе да «Атеист» яха вентилет, хІара бетта кийчъяь до саькердаме дуццараш, масалаш тІадола, дин «лаьш» бІаьбоахаш йола бюллетенаш.

Декабрь бетта школе хилар химе предметаш йола мекана. Укказа бераша дайлар хими Іилмах дола нердоганаш, тайп-тайпара [illegible] [illegible] популярни [illegible] машна дисалар.

Ала деза школьни юкъар [illegible]

Ь ФАРГИЕВА.

Экономика кхом беш хила еза

КОЛЛЕКТИВ ХЬАЛХА ЛАТТАШ ЯЛЕ А...

Массе а хана пачхьалкхен планаши тІайца социалистически декхараши кхоачашдеш, мехкдаьттахой горадерча предприятешта юкъе хьалха латтарий мугІарашка йолаш хьайоагІа МагІалбикера бурув тохача балхий управлени. Дикача хьокхамашца чакхдаьккхад МагІалбикерча бурувдеттараша цхьайтталагІча пятилетка хьалхара шу а. ПхийтталагІча декабре кхоачашъяьй бурув тохара балхий шера план.

ДІададахача шерара декхараш тІеккхоачаш а деш 20877 метр бурув техад, цох 677 метр проходка шера планал совгІа йолаш. Тешшаме лард еллай укх шерара а ерригача пятилетко а декхараш дизза кхоачашдарьа.

Къаьстта боккха лоархІам болаш да тахан моллагІча предприятена ший болх дІадодар кІезигІе долаш, цох хьахулар дукхагІа долаш вІаштІехьбоаккхилга. Цу наьъа тІа а дукхадар карагІдаьннад МагІалбикерча лаьттан ченаш техкараш. 200 эзар сома маьха пачхьалкхен рузкъа кходеш йистедаьккхад укх пятилетка хьалхара шу.

Бурувдеттараштa юкъе шерра яьржаб материалий, энерге кхом беш, оборудованех дикагІа пайда эцаш, бурув тохилга сихдеш, лоацца аьлча, хІара балха дийнахьа хьадер дукхагІа долаш болх бара тІехьара социалистически яхь. Цу яхье дикагІа хьокхамаш даьхад начальникаш Н. Галаев, Ф. Макаренко, Я. Степанян, А. Галаев, Э. Байсаров, Н. Шляхов, М. Наурбиев буровой начальникаш болча бурув тохача бригадаша. Дукха пачхьалкхен рузкъа кходеш бурув тохара декхараш тІехкхоачашдеш йистедаьккхад цар балха шу.

Царна юкъе а тешаме хьалхарча моттиге латт кІоарга бурув тохара гопзал лаьха йолча Галаев Іийсас кулгалду дуккхача шерашка коммунистически къахьегама коллектива цІи лелаеш йола бригада.

МагІалбикe бурув деттача бригадашта юкъе эггара хьалхарчарна соахка нисль бетта кхоачашъяьй цу бригада коллективо дІадахача шера бурув тохара план 600 эзар сома маьха пачхьалкхен рузкъа кходеш йистедаьккхад шу.

Миштa вІаштІехьлой коммуниста Галаев Іийсас кулгалдеча бригада иштта овсаре болх бе? Эггара хьалха нийна лардe латт коллектив оарцагІ цхьоагІо йолаш, цхьа дешаш санна кхоачашдина, хьалхашта латта декхараш дийна кхоачашдара берригa шин дІалуш хилар.

ШолагІа белгалдаьккха деш, бригадo кхоачашбол бурув деттарий бера дика [illegible] тІехьбаккха могаш, хІаранегара доагІар хьадеха, эшачоа новкъостал де ховш хилар. Иштта боккха лоархІам болаш да бригадера болхлой тайп-тайпара гопзалаш карасзаль хилар а. Масала, сварщика говзал кареерзаль ба бурув тохачун гІоначий. Бурув тохачун гІоача говзал Іомаль, эшаш моттиг хилча цу балха дІаотта йиш йолаш ба бригадера слесараши, электрикаши.

Коллективо дика балха толамаш даха новкъостал деш цу даькъе йоккха моттиг дІалоацаш да тайп-тайпара технологически балхаш цхьаи хаиня чакхдоахилга. НарлдагІа ше къаьстта ха лу инструмент скважина чура хьал а яьккха, цІеньнь, керда бурув тІаделла юха Іочуяхийтара, скважине геофизически балхаш чакхдахара. Уж операцеш чакхйоахача хана цІеньюю бригадо емкосташ, желобаш, хьож насоси боахамга, хувц тормози колодкаш, оборудованено даьтта хьокх, чакхдовах дукха кхыдола балхаш. Иштта гІулакх вІаштІехьдаккхаро дукха балха ха кхою. Цу хана чакх ца даьхача бурув тохилга соца а даь чакхдаха дезаргдар уж балхаш.

Иштта болх вІаштІехьбаккхаро сихду бурув тохилга, лохду бурув тохара балхашка дІадодар, лакхъю къахьегама овсарле, кхом бу материали, доагора, электроэнерге, къахьегама. Бригада коллективо кховьй 102 эзар сома маьха барити химически реагенташи, 124 эзар сома маьха электроэнерги, дуккха элараш сома маьха яхольй оборудовани, инструменташ доагор, алапи. Цу дерригнех хьавІашагІкхет дІадахача шера бригадo кходаь 655 эзар сома маьха пачхьалкхен рузкъа.

Мехкдаьтта лехарий балха дерригa хьокхамаш тоадара лоархІаме да бурув тохилга сихдар. Цу хьокхаме а МагІалбике эггара хьалхалаттарех я Н. Галаева кулгалдеча бригада коллектив. Геологически нарядагІа оттаьча ханал пхи бутт хьалха йоагІа из.

Бригадана оттаьль план духхьал кхоачаш мара ца еш хилча, хІанз 841-ча скважине болх беш хила едар из коллектив. ХІаьта из цигара дерригa балхаш ханал хьалха йисте а даьха кердача 847 скважине бурув тохаш а. Цига а хьалхарча интервале бурув теха а даьккха скважина чІоагІъеш йола колонна Іочуйоахийташ ба хІанз бригадера бурувдеттараш.

ДикагІа балха хьокхамаш долаш пятилетка хьалхара шу йистедаьккхарех я А. Степаняна кулгалду бурув тохара бригада а. ДІададахача шера бурув тохара план чихул бетта кхоачашъяьй цо 200 эзар совгІча сома маьха пачхьалкхен рузкъа кходаьд. Шера 5000 метр бурув тохеш цхьан шерен ах шерен скважина йисте а яьккха хьалхарча объекте мехкдаьтта дий хьожаш тоххам бей социалистически декхар тІа а ийца, хьинар кхо ца деш къахьегаш ба бригадера лаьттан ченаш техкараш. ПроектагІа 5800 метр бурув тоха дезаш я цар болх бу 930-гІа скважина. Цар хІаналехьа 4301 метр кІоарга бурув техад.

Белгалдаккханза далац пятилетка хьалхарча шера МагІалбикерча бурувдеттарий вІаштІехьа ца доалаш дисараш а. Уж ба цхьаккха тІехьавусар воацаш, хІара балха дийнахьа хьадер дукхагІа долаш болх бара тІехьа яьрккъача социалистически яхье дакъа лоацаш. Цу декхарех лоархІа ца еш йисай цхьайола бурув детта бригадаш.

ДІадаьннача шера бурув тохара планаш кхоачашъяьлц шин бригадо, шоаш тІайца социалистически декхараш кхоачашдуденнадац йиъ бригадана. ПхийттанeхбархІ бурув деттача бригадаша пачхьалкхенна зе деш чакхдаьккхад дІадаха шу. ЛийрхІача тайпара дика дІадолхац туха кІалхарча юра тІоанашта мехкдаьтта лохаш бурув тохара балхаш.

Цун бахьанаш тайп-тайпара да. Царех цхьадараш, масала, туха кІалхарча тІоанашка бурув тохилга хьалххе а Іоаль опыт йоцаш. лаьрхІар бакъ ца хулаш моттигаш нийсъяла тарлуш гІулакх дале, из ала йиш яц туха тІерча юра тІоанашта бурув тохарах. Укхаза бурувдеттарий бехкагІа технологи телхаеш моттигаш нийслу.

Хьаэцаргья вай 100-гІа скважина. Проектах тІерча юра тІоанашкара мехкдаьтта лохаш 5800 метр кІоарга бурув тоха дезаш я из. Тхьаь бархІ метр мара ца эцаш йиъ эзар метр бурув техачул тІехьагІа, маркхал нийса ца лелабар бахьан долаш инструмент хьаьлъара кхоссаши вышках цІи йоллаши аварихиннай цига бурувдеттарий бехк а болаш. Дукха ха дІайода из скважина юхаметтаоттанра балдашка. ХІанз ч чакхдаланза да уж. Эггара дукхагІа, диъ бІаь гаргга эзар сома пачхьалкхенна зе тохаш чакхдаьккхад дІадахаь шу цу скважине болх беча бригада коллективо.

Цхьайолча бригадай коллективаша шера болх беш пайда баьй дукха бІаьш эзараш сома, хІаьта йоккхар нІзал зе даьд. Из ца хила тарлора бурув тохара балхий управлене хьалхалаттарий опыт беррисача бурувдеттарашта юкъе йоавзаяра лерттІа йоахко ец хилча.

Цу деша цІенхашта хила е а хьалхалаттарий опыт ехаргІа дІаьхчийтара де дезар де а деза бурув тохара балхий управлене кулгалхоша инженерно - технически болхлоша.

А. БАСИЕВ.

ДИКАЧА НАХАХ

САТЕМ БОАЦА САГ

Урус-Мартановски района «Гехинский» совхоза шекара свеклаш кхеса звенона кулгалдеш вола коммунист Сатуєв Бексолта лезаш цу боахама цхьаи кхоні лелавеча тракторни бригаде кхьчар со. Цена, лостам болаш яр кхоа, лаьрхІа хьакъоастаьча моттиге дІаоттаь латтар техника. Бригада столове Бексолта хьаттачи, кхашка органически удобренеш дІакхахьара шийи трактор кийчъеш воал из кхоа, хьо сиха дІаводе цунах кхета а мет хьо, жоп делар цхьан саго.

Со арабаьлча трактора тІехьайийта лафет а йолаш сона дукхала воагІаш вар Бексолта.

— Гаьна водий хьо? — хьаттача:

— Кхай тІа органически удобренеш дІакхахьа вода. Делкъа ха хьатІанхачалехьа йиъ лафет дІайихьай аз. Бода къовлабалехьа кхы а яла дІаяхья дагa а ва. Шекара свеклаш дика хьувкъара органически удобрени ца йиллача доалаш дац тхо. Цудухьа хІана, лаьтта гІор а даь трактораши хийцо лела йиш йолча хана, ерригa торонаш оарцагІъяха къахьег звенос кхай тІа ма хулла дукхагІа органически удобрени дІаяхьа гІерташ, — жоп делар Бексолтас.

— Укх шера дукхагІа дІаюргІий шекара свеклаш? —

— Соахкарчул дукхагІа юргьац. Цхьабакъда, хІара гектара тІара ма могга дукхагІа хьувтъам туба хьожаргда. Из да тха звено коллективо ший а хьалхашка оттадаь декхар, — жоп делар цо.

Къамаьл чакхдаьлча цун звенона юкъерагІача Тасуев Іийсас новкъостал деш лафета тІа удобрени а етта кхай тІа вахар Бексолта. 145 гектара тІа кхеерьа цун звенос шекара свеклаш. Органически удобренел совгІа хІара гектара тІа бархІ-бархІ центнер кхоачийташ минеральни ярап а тоеса лаьрхІ Бексолта. Цхьабакъда, кхай тІа яхнал минеральни удобренеш йоалаш хІанз гІайгІа ец аз из КІезигагІа яле кхы а 30 тонн эцаргья уж.

Де доладаьр чакхдоаккхаш саг ва Бексолта. Юрта боахаме цо къахьега тхьаь итт шу да. хІаьта «Гехинский» совхозе — шийтталагІа. Цу юкъа цхьа шу дІадаьийтадац цо балха планаш тІехкоачаш ца еш. ХІаьта, масала, иттлагІча пятилетке план 4500 йолаш дукха хІама ца эцаш 9 эзар гектар кІаьда оахам дир. Изьмо хьокхам болаш цхьаккха механизатор вац ерригача районе а.

Къахьегама тІера хиларах сий ду цун совхоза коллективо, хІанта дукхача хана дезз хьаьнала болх барах Къахьегачо Шеча Байрахха орден а сийнай Бексолтийна.

С. МАДАГОВ.
Урус-Мартановски районни газета болхло.

Журнала аргІан номер

КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пропагандаи агитаци «Агитатора блокнот» яхача журнала шоллагІа номер кепатеха аральккхай. Журнала хьалхарча оагІош тІа я НГІАССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела вон Х. Х. Бокова «Патриоташ-интернационалисташ кхебе» яхa статья.

«Дела денош» яхача рубрикана кІал я Грознински авиапредприяте парткома секретара А. Бугаева «Ткъамаш долчар ноахале» яха корреспонденци. Укх шера 14 февралe лездергдолча аэрофлота денна хетаяь я из.

Ачхой-Мартанерча № 2 йолча юкъерча школа директора, халкъа просвещене отличника Р. Домбоевас яз лаьй «Вайцига боагІараш сий долаш нах ба» яха статья.

«Професси сий» яхача ший корреспонденце тІа В. Нижеватнина дувц «СевКавнефтегазпереработка» объединене болх беш болча агитаторех.

«Боадонгара — сердалонга» яхача рубрикана кІал я «Революце денна совгІат» яха ЧИНИИИСФ советски периода исторе сектора заведующе, исторически Іилмай кандидата М. Каратаевай статья.

КПСС Нохч-ГІалгІай обкома партийни архива Іилмай болхлочо В. Д. Дериглазовас «Халкъа дІаденна вахар» яхача ший заметка тІа дувц Коммунистическа парте тешаме бІухо хиннача Черноглаз Исидор Моисеевича вахарах лаьца.

Дунел халкъашта юкъера гІулакх дувцаш я А. Анучкин-Тимофеева «Гера Іоадел-га — халкъаш къайдела» яха статья.

ЦхьайтталагІча [illegible] [illegible] шера план [illegible] хьалха [illegible] [illegible] хьинари ца кхоадеш [illegible] [illegible] В. И. Ленина цІерагІча мехкдаьтта чакхдоахача завода коллективе.

Массанахьа а ший декхараш тІехкхоачашдеш [illegible] [illegible] болх беш ва № 5 йолча установка [illegible] оператор А. Константинов. Шоай партгрупорга хьалхара [illegible] установка [illegible] хинйар дола смена [illegible].

СУРТА ТІА: [illegible] оператор А. Константинов.

Н. ШУМАРИНА сурт.

АТОМНИ СТАНЦИ ДИЙХКА ХЬУНАГІА

[illegible] В. И. Ленина цІерагІча Ленинградски атомни электростанци — ЛАЭС. [illegible]

ЛАЭС [illegible]

[illegible]

ЯМПОЛЬСКАЯ [illegible]
АПН [illegible]

Дуне мел латт яхаргья цун цӀи

Граждански тӀом чакхбаьккхачул тӀехьагӀа, сийлахь-воккхача, баьчча Владимир Ильич Ленина хьаькъале кхолла а деш, советски халкъ доладелар хӀалак хиина экономически вахар тоаде, моцалла къовсам лаьттабе. Кердача экономически политико — Ленина хьаккхеллачу гениальни хӀамо — социализм хьае йолавра керда торонаш хьайийлар. Мехка арахьара политически хьал чӀоагӀлора Цо гӀадъюгар парти, берригa советски нах. Вай боккхача мехка чӀоагӀа айделар хьинар, ерригa халонаш эша а еш, кхоанеrа бӀубенна хьежа наха гӀо дора цо.

ЦхьабакъДа, 1922 шу долалуш из дегаӀоз Ӏаьржийр партин пачхьалкхен хьакхеллар а цун кулгалдер а, революце баьчча В. И. Ленин цамогаш хиларо.

Шийн дуккалга а халонга а диллача ше санна бар кхы вӀалла боацача балхо, ссылке, эмиграце, подполье волча хана лайнача халонаша. 1918 шера гера теха чов яро йохайир Ильича унахцӀено ХӀаьта 1922 шера май бетта наьха санна моrаш воацаш хинна Ленин лораша дӀадехарах дарба де а салаӀийта а Горки яхача моттиге дӀавигар.

Цуй гаргарча наха, соратвиикашта, коммунисташта хиина ца Ӏеш. Россе а дунен а берригача къахьегамхошта геттара чӀоагӀа новкъа дар Ленин цамогаш хилар. Цунга фу хьал да ха ловш бар боллой, ахархой, берригa къахьегамхой.

Октябрь бутт болалуш кӀезиг-дукха дикагӀа хилча Москве юха а вена из мехка кулгалде волаваларах къахьегача наха Ӏалаьмате боккха кхаъ хилар. Мехка масса а мийингашнара ловцаш доахаш телеграммаш ухар Ленинга. Цу тайпарча хьалхарча телеграммех цаӀ ера 8 октябре Тийрка йистошкара Горски АССР Централььни Исполнительни Комитета кхоалагӀча сессе цӀерагӀа (Нохчийче а ГӀалгӀайче а цуна чуйоагӀаш яр). «ГорЦИК-а кхоалагӀча сессе, — йоахар цу тӀа, — Горски республика къахьетача наьха цӀерагӀа Хьога, Владимир Ильич, моаршал дайт, баьчча революционни посте Хьо волаш чӀоагӀа дика а хет».

12 октябре III-ча Коминтерна цӀерагӀча промыслай (Грозный) партсобрание хиннараша чӀоагӀа тӀоараш а детташ тӀаьйцар Ленин дикагӀа хиларах бола хоам. «шоай коммунистически цӀена догуйла дӀа а хойташ. Ильичага моаршала телеграмма яхьийтарах» решени тӀаьйцар.

Цу дийнахьe Грозне коммунистий собране гоцам бир «юха а болхлой-ахархой правительствана керте леттача цоашта дукха везача баьччага а хьехархочунга а новкъостага Ленинга чӀоагӀа вӀайха моаршал дахьийтара» хьинъсхьа.

Собране Ленинга яхьийтача моаршала телеграмма тӀа, белгала аьлча, йоахар: «...Республика боахам юха меттаоттабеча Ӏа ӀаӀха данъа лацаро ерригa халонаш эшаеш цу лаьхъе грозненски доагора-мехкдаьтта дар а доаккхаш цун. къаьсткъаьста доакъош дикагӀа а планагӀа а дегӀаухилга вӀаштӀехьдоаккхаргда».

1922 шу чакхлоилаш Ленин хьагӀа хилар. ХӀаьта а пачхьалкхен болх битац цо. парте а пачхьалкхен а политика лоархӀамегӀдола дешаш къестаду, къаьстта тӀер кам тӀабохийт республикаш СССР-е вӀашагӀтохара принципаш белгалъяра.

1923 шера бӀаьсти, наьха санна цамогаш волаш, Владимир Ильича ялъю шийн тӀеххьара гениальни произведенеш: «Дисвнехка тӀора оагӀолгаш». «Кооперацех», «Вай революцех», кхылраш Царех цо партена даь политически васкет хилар.

Берригa мохк, берригa советски нах лерг дилла ладувгӀаш бар Москвера Ильича унахцӀенонах деча хоамашка.

15 марта Ленина цӀерагӀча Старогрозненски промыслай группа собране повестка тӀа ше къаьстта оттадаьдар Ленина лазарах дола дош. Собране соцам тӀа йоахар: «Ильичага хьожаш бола лораш декхарийла болба боъонца вийрза валалца из балха тӀа ца вита».

27 марта яхьийтача телеграмма тӀа ГӀалгӀайчен комсомольцаша «Ильич сихагӀа верзар ловш лоцца боаккхар».

XI-ча ЦӀеча Эскара 82-ча стрелкови полка личии составо баьчча ваь 53 шу дизара хетальча торжественни собране резолюце тӀа йоахар: «Оаха дог доах Ленин юха а моrаш-маьрша хургхиларга, цо вайна юха а кулгалдергхиларга. ДӀахо а болх бар дукхьа вайна массанена а боча вола Ильич дийна витар дех оаха кхелагара».

12 мае Грозненски губотдело хоам бир, торжественни митинге болхлоша-мехкдаьттахоша М. И. Калининга (из цу хана Нохч-ГӀалгӀайчене хиннав) Ленина аьнна бурувдеттача мастера расчетни книжкен курортни карточкеи дӀаденнад, дарба дайта из вай мехка а хьехаш.

Берригача мехкара къахьегамхой санна Нохч-ГӀалгӀайченера бараш а тешаш хиннаб Ильича лазар дӀадаргхиларах, из верзаргхиларах. ЦхьабакъДа, уж уйлаш кховчаш хургйолаш хиннаяц.

Ленин кхалхарах болча хоамо Ӏалаьмате доккха халахетар дир партена, болхлой классе, вай мехка дерригача халкъий къахьегамхойга

1924 шера гӀалгӀай революционера А.-Г. Гойгова укх тайпара яздора цох.

«Кхелкай».

«Из дош массанахьа а цу сахьате дӀахезар. Унзара, тӀехьашкахьа даргдоаца баньдар эттар хӀараисна хьалхашка, хӀаьта цо лозадеш тоӀадир эзараш дегаш. Наха юкъера цаӀ трибуне хьалтӀаволл. Чоалхане доацачо, бакъда, дег чура доагӀача дешашца цо дуьйл Ленина цӀи хӀара ломарочоа мел езаш... Цо йоах, ломарошна мел кхаьча дика Ленина цӀераца дувладенни да. Наха хет ӀӀажха а шоашта юкъе цо хиина, бакъда, дийм пар дегашка наьха шоай ло шоашца волаш санна, шоашта дикахетар хилча гӀад а ухаш, халахетар хилча новкъа а хеташ...

— ХӀанзалца лаьттан тӀера цхьа саг каша вахаван Ленина волча санна наха новкъа долаш, йоах воккхача саго. — Цу тайпара саг эзар шера цкъа мара хилац».

ТӀой-Юртарчен Долакха-Юртарчен наьха траурни схода соцам тӀа белгалдоаккхар. «Революце вланца нов Ленина вахар сийрдадаьккхача СССР-е дахача кагийча къамашта къаьстта новкъа хила деза Ильич кхалхар, хӀаьта цо шийн вахара дийнаь даьхах кхов дӀаденнадар лоалла латта къамаш капиталистех - колонизаторех мукъадахара», яхаш.

В И Ленин дӀаволлача дийнахьа Владикавказе города къахьегамхошца а цӀеча эскархой доакъошца а цхьана ХӀирийчени ГӀалгӀайчени юрташка бахача наьха йоккха митинг гулъелар.

Митинге къамаьлаш дир 1908 шера дена парте член волча ГӀалгӀай облисполкома председателя Ю. Т. Албогачиева, Горски АССР совнаркома председателя нов. Дзедзиева, ВКП(б) горкома секретара нов Гайле.

Митинг чакхъяьначул тӀехьагӀа Владимир Ильич Ленина памятник оттадергдолча театра юхе бахар цига мел хиина нах. Цу траурни деношка Терека къега горадашка а баьчча памятникаш оттаде лаьрхӀар. БакъДа, сийлахь-воккхача баьччо кхыдола памятникаш а оттадир — халкъа иллеш. Ильича хетадаь уж поэтически кхолламе эггара толашагӀа дараш да.

ХӀаьта из кӀоарга чулоацам бола хӀама санна исторически кхетаде йиш йолаш а да. ВЦИК-а председателя М. И. Калинина Москве хиннача траурни заседание ма аллара, дерригача къамаша шоай баьчча а кулгалхо а лоархӀаш, цох тешаш, цо яхачунга ладувӀаш хинна цхьа саг ва Ленин. хӀаьта «дунен тӀа хиинавац кагийча къамий Владимир Ильич санна оагӀув чӀоагӀа хьаллоацаш вола саг».

Ленин кхелхача шера берригача мехка санна вай республике а дукха нах коммунистий парте мугӀарашта юкъебахар, сийлахь воккхача баьчча дӀадоладаь гӀулакх дӀаходдахьар дукха.

Владимир Ильич Ленин кхелхап, бакъда, цо вӀашагӀъеллача парте, сийлахь доккхача халкъо бӀубенна дӀахо хьу цун гӀуланх

А. ВАЦУЕВ,
НГИИИИСФ Ӏилман болхло.

МЕХКДАЬТТАХОЙ КЪАХЬЕГАМА КХЕРАМЗЛЕ ӀАЛАШ А ЕШ

Кхыметтел эггара хӀанзарча ханарча техника а йиш хургьяц мехкдаьттен гази йоаккхача моттигашка йиза кхерамзле Ӏалашъе: нийслуш дага а довцаш поролаш йоага хӀамаш арахуйташ, цӀи юлаш моттиgaш. Миштa лорабергба мехкдаьттахой Ӏалама кхерамеча сюрпризех? Вай мехко цу проблемех балхаш деш бя Ӏилманхой, медикаш, техникаш, конструкторош. ХӀаьта берригача балха, теоретическичох сайна, шитта практическичох а, координаци ю Бокурча кхерамзлен техникана йолча Еррнгебоюзни мехкдаьтта Ӏилма-тохкама институто.

— Тха институто активе, — аьлар цун директора Сулейманов Мухтара, — кӀезига даьц Ӏилман тохкамаш проектно-конструкторски разработкаш. Уж дерригаш а цхьан хӀамана лаьрхӀа да: мехкдаьттен гази йоаккхача кхерамзле дукхагӀа Ӏалашъяра. ДӀаволалургба со эггара аттагӀдаранкара. МоллагӀча мехкдаьтахочоа йоллаш я цун балха барткъий элемент йола лаьрхӀа яь ваcка. Е, ард вай, цӀи ца лоталуча ткапех яь костюм, мехкдаьтта е газа промыслашка лелха фонтанаш къувлача аварийни командайла лелаю са доаха органаш лораеш йола аппарат. Уж ерригa хӀамаш тха институте хьаль я.

Даймехка мехкдаьтта промышленность дегӀавхара лакхача темпашен Ӏалаьмате йоккхийча масштабашен, мехкдаьттея гази йоаккхача моттигий географи шеръяларо, юххера а, технически прогрессо, ше, масала керда технологеш ялaро уттаю вайна хьалханка тӀа-тӀа кердагӀа хулаш йоагӀа проблемаш. Хоаш да, Малхбузен СибарегӀа мехкдаьтта а газ а йоалла дукха моттигаш Ӏан замагӀа температураш Цельсех минус 50 градусага кхоачаш лохлуча моттигашка караерзаеш хилар. Тха специалисташа кийчъяьй мехкдаьттахой кулгаш дӀоахдара йола устройство, хьаьвй лорадара тӀехкараштa, бустамий техникана, кхыча хӀамашта йола шелала дукхьала отталуш йола материалаш.

Мехка цунах хӀамма а тара йоацача регионе — Майхача Юкъерча Азе а хӀаьта иштта РСФСР цхьайолча моттигашка а кийслу мехкдаьттах токсичии серністи соединенеш а йоахкаш маьждаьтта доалла моттигаш. Института Ӏилманхоша могаьй Серноводорода нейтрализаци яра йола эффективни способ, хӀаьта иштта цу газа тӀаьоттаделча кхерамзлен хьалаш Ӏалашдеш йолча технически средствай комплекс.

ХӀанз укх сахьате хьалъеш латт Азербайджане тӀоанашта термически «воздействи яра методагӀа мехкдаьтта ма кулла дукхагӀа хьадаккхара йола шахта. Дагадар да кӀоарга лаьттан кӀал Ӏн чудхийтар, лаьттан кӀалхарча мехкдаьтта доийлача «этажаш тӀа» сор дикъа мехкдаьтта коачдара цӀераш еттар. Тхаинга буров тохаш латт СССР шоллагӀча 15 километр кӀоарга хила езача экспериментальни скважина ни. Цу моттигех хӀараиена цига балхаш деш болча болхлоштен специалисташтен хӀамах кхерам боацаш къахьегара лиш хьалаш Ӏалашдаьд бакински Ӏилманхоша.

Лоацца аьлча, тха рекомендацеш технологеш, оборудовани е лораналара средстваш практически юкъекхухь мехка массайолча мехкдаьттен газ йоаккхача е разведки еча моттиге. Цхьайолча лорадара приспособленешта, прибораштa, аппараташта экспорт ю доагӀ дехьа

Расим ШУКЮРОВ,
АПН корреспондент.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

БОЛГАРИ. Дукха ха йоацаш хьалъь яьнийй алюминена обработка яра йола Шуменски комбинат. Цун проект кийчъяьй Москве. СССР-ерен ГДР-ерен сначa оборудованена монтаж еш ца кийсъеш, болх бе йолайолийташ дакъа лоацаш хиинаб вежарашха долча мехнашкара специалисташ.

Предприяте арахецача продукце ассортимент геттара шера я: профилированни прокатагарен турбашкарен деца геттара йиткъача фольгага кхаччалца.

1983 шу долалуш Шуменски комбинат — социалистически экономически интеграце эггара хьалхара ярех яр — проектни мощностага кхолчаргья: производство боарам шоза лакхлургба.

СУРТАШ ТӀА: 1. советски болгарски специалисташ (аьрдехьара аьттехьа) — Краматорскера инженер П. З. Шорохов, элентрослесараш Н. Ивановн С. Велиновн (НРБ), Краматорскера инженер П. Т. Кириченко алюминена обработна еча Шуменски комбината цехе.

2. Комбината цхьан цехе.

А. СМИРНОВА сурташ.
ТАСС фотохроника.

Социалистически мехкашкара хоамаш

КАЗАНЛЫКСКИ РОЗА

Кхо эзар гаргга лордилгаш химико-фармацевтически парфюмерни промышленносте шарра пайда эцаш долча розай даьтта цхьа килограм йоаккхаш

Цу эша дукхача тайпанта юкъе геттара деза лоархӀаш да мехка юкъе Казанлыкски атагӀе кхуш дола болгарски роза. Цун лордилгаш йоал вотъе итт гаргга химически элемент. чӀоагӀа хьаж хиларца белгал а да из.

Розай даьтта — болгарски экспорта лоархӀаме дакъа — дӀаккхухь итташ пачхьалкхенашна, цу даькъе Советски Союзе а. Казанлыке болх беш я розаи эфиромасличнн культурай Ӏилма-тохкама институт, цун специалисташ массаза а бувзам лоаттабу СССР-а, ГДР-а, Чехословаке, Кубай кхыча мехкашкарча селекционераштa.

(АПН).

«БАКОНЯЙ» МАШИНАШЪЕРИЯ ДЕВИЗ

Веспремерча «Баконь» яхача венгерски машинаш еча комбинато шоаткъа процент гаргга продукци арахец «АвтоВАЗ» яхача советски объединене заказах Вошал долча мехкаца вӀаши бувзам хилар бахьан долаш предприяте вӀаштӀехьдаьккхад зажигане распределителаши, стеклоочистителаши, «Жигулешта» звуковой сигналаши дукха арахеца.

ХӀанз укхаза арахеца йолаеш я цу автомобила кердача модела узлаши оатхазаши, хӀаьта вӀаьхача ханарча планашка — дунея эггара дикагӀа йолча стандартий боараме йола зажигане свечаши, контакт йоаца системаши.

«ХӀара шера итт процент дукхагӀа е производства объем» яха карарча пятилетканa оттаьь девиз хьинареча къахьегамца кхоачашъю комбината коллективо

(АПН).

Дунен халкъашта юкъера заметкаш

«Доазув оттадаьча ядерни тӀема» концепци — Азена бола кхерам

Европе тактически гӀулакха ядерни герлах пайда эца тарлуш да аьнна США президента Рональда Рейгана ль заявлени, «доазув оттадаьча ядерни тӀемах» йола американски концепци духхьал европейски континента бола кхерам хиина Ӏац.

Из кхерам болаш хилар, масала, Азена, бакъдир кхыча саго а ца деш, гера хьадаран дӀаданкхаран тӀахьожам лоаттабара йолча американски агентства директора Ю. Ростоус, «нагахьа санна аьаш гӀулакх нийслой»; гаьна лхара низ юкъера йола ракеташ «тӀема действей азиатски театре, хьалхарча аргӀаина Японии «Китайн санна долча мехнашка» унттае йолалургья США аьнна хоам а баь.

Цу гӀулакха йола кийчо сихъяь еш латт. Поагача хӀамаш бомбайн биза мухь тӀа а болаш йола «В-52» оалаш йола ядерни бомбардировщикаш тӀаийе йиш хургйолаш модернизаци еш латт Индийски океанерча Диего-Гарсия яхача гӀайрен тӀарча американски тӀема базана. Иштта Тайжча океана малхбузенгахьарча даькъа тӀарча США базаша — Японе, Къулбехьен Корее, Таиланде, Филиппине — ядерни боеголовкаш а йолаш йола ткъамаш дола ракеташ дӀанийсъяра планаш, из хӀама ду, гой шоана, «хьалхарча советски доазув оттадаьча тохара нейтрализаци яра», Гаргарча Малхбоале «Брайт стар» лъха маневраш хиначa хана духхьашха гучаьлар США стратегически авиаце самолеташ «Чикаго трибюн» яхача газета хетачох, президента Рейгана лаьрхӀад, нагахьа санна Перендски залива моллагӀча мехка Малхбузен стратегически хьашташа новкъа долаш социально-политически хувцамаш хуле, из бахьан долаш глобальни ядерни катастрофа хилар кхерам отте а, тӀом бе Кхыча мехнашкарча гӀулакхашта йолча сенатски комиссе къамаьл деш цо яххача тайпара, госсекретара А. Хейга лерхӀачох, цу лерригo а дӀагойта деза «шоай ча «ядерни зонтигах» йола тешам юхаметтаоттабе США союзникашта тӀа хьадийлаийча хилар».

Цу «ядерни зонтигаа» шоай союзникаш тьанах «лорабе» дага да кӀай аьа.

1969 шерре оттадаьлар Советски Союзо Азера машари цун кхерамален регнона мехкаша цхьана Ӏалашьярах дола дош. Кхы а хьалагӀча плане эттар из лош Индийски океанах машара зона яра хетаьь йола дунен халкъашта юкъера форумаш, цу даькъе ООН гома чура яраш а. чакхъяхара даькъера предложени советски кулгалхоша хьаллаьцача Цар хьаллаьцар Азеи Тайжча океанен пачхьалкхенаш цаӀ шоллагӀчох ца латарах, нарна юкъера гӀулакхаш къестадеш низ юкъе ца кхувларах йола конвенни оттаярахи тӀаздарахи, цу гӀулакха ООН Кхерамзлен Совета берригача массаларча членаша дакъа а лоацаш азиатски континента мехкий пачхьалкхений конференци гулъярае йола Монголе предложени. Советски Союзо дика мо дир АСЕАН-ен Индокитаен мехнаш бартагӀа Къулба

Малхбоален Азе регновах машарен стабильностен зона е гӀерташ хилар. Вай мехко, юххера а, гойтар ГаьнарЧа Малхбоалерча дерригача цу дешеца хьашт долча мехкашца. Китай а США а чулоацаш, вӀаши юкъерча тешама боарама хьакъельара хьалаа йола переговораш яра дакъера инициатива.

Из позици я Вашингтове «советски кхерам» аьнна кхайкалар. хӀаьта цунах лоралла эшали ВӀашагӀкхийттача Штаташта «ядерни зонтиг».

Бокъонца лаьрaӀача бувцар хӀамма а цунах тара бола кхерам ба. Ю. Ростоус а США оборона министра заместитела Ф. Карлучче а кхыча тайпара кхетаде йиш а йоацаш цхьан багах яхаш санна дувц Азерча, Гаьнарча Малхбоалерча. Тайжча океана тӀарча «тӀема действей театрах». Из еий кхаь регнона йола «доазув оттадаьча ядерни тӀема» концепци? Амма цар чулоаца терраторн сов йоккха хиларо ше а бокъонца доаду моллагӀча «доазув оттадаьча» ядерни конфликтах долча тӀаьрах бола тешам е. Ядерни тӀом нийнхача, Европе эхаге а кхыча моттиге эхаге а, цунах тиланза Ӏа йиш а яар ца хиниита йиш а яар ерригa дуне чулоаца тӀом» Л. И. Брежнева цу дешаш дӀакхетабу тӀемаша безам боа нах бухсоцаш цунах курдолчох

Б. СМИРНОВ,
АПН обозреватель.

МОСКВА Лаьттанцара йоаца продукташ дукхагӀа моккара кертера лостам а хинна дӀаьтзад юртбоадама культураш кхеела индустриальни технологе тӀа даннхар

Къахьегама [illegible] чӀоагӀа [illegible] Ӏалашдеш йолча комплексни механизаци автоматизаци керда тӀа латтача агротехника керда приемаш караерзаяра совле нех дува «Машинни технологеш юкъейоалаяр — бӀубеннагӀа лаьтта леладеча кертгердар» яьча доакъой юкъарча тематически выставно Экспозици хьайийлан СССР ВДНХ

Выставке хьокха оттаьь я хьажиӀаш, гӀенараш, шекара свеклаш, коартолаш кхеш, боамби бийдал, лен долгунаш, гоматаш, хохаш лахбара прогрессивни технологеш, хӀаьта иштта производствана комплексни механизаци яра, коартолаш кийчъяран чакхъяхаран эша машинаш а оборудовани а.

СУРТА ТӀА: бӀарча выставка

В. СОЗИНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

АПН комментареш

ВАШИНГТОНА КЪАЙЛАГӀАРА ТӀОМ

Нью-Йорк. Пари. — авеню 51-ча улицей га. Укхаза ... [illegible] ... Цхьабакъда, цу тӀа ... «афгански тӀом комитета» ... [illegible]

Пакистански территоре тӀарча 80 сонгӀа йолча лагерашкарчен бандашкарчен антиафгански бандитски формированеш ... [illegible] ... Китай Пакистано

Американски журналисте ... [illegible] ... «Рейгана администраци» ... [illegible]

... [illegible] ... цаӀ афгански контрреволюци операраштa ... [illegible] ... «Филадельфия ...» ... [illegible] ... ЦРУ ... [illegible]

[illegible]

А. МАЛИКОВ
(АПН).

25 январе—И. И. Шишкин ваь 150 шу дуз

РОССЕ ГIОРВАЬННА ХУДОЖНИК

Хетаргахьа, хоадам болаш ала йиш я Иван Иванович Шишкин (1832—1898) халкъа юкъе гIоршаьнна Росеи художник ва. Хиннаб мастераш шоай лоархIамга, масштабага диллача цул тIех болаш. Бакъда, Шишкинал гIорваьнна цхьаккха а хиннавац. Цун картинай репродукцеш го йиш я хьашт долча: юрташкарча цIеношка, городе бахачар квартирашка, заводашка, берий бешамашка, клиникашка, нах тьежаш батIача вокзалий залашка... Бера хана дешэ сага духьала латт уж букварий, хрестоматий, почтови маркай, открыткай оагIонаш тIара.

Фу бахьан да цу тайпара из гIорваьнна хилар? Цу хаттара жоп дала ма хетта атта дац. Шишкина пахаре а кхолламе а дац саг цецвоаккхаш хIама. Дог цIена хилар, сабар, доккха хьакъал хилар цу кхаь дешо эттара дикагIа белгалвоаккх из ше а цун балхаш а. Уж кхо белгало дуктагIа тара я эрсий къаман оамала. Из бахьан долаш хила мег къаман цунцара безам а.

Шишкин — дика художник. Цунна атта я. ХIаьта, из лоархIамегIа да. «Цо къахьега цIена оал ше оалар, IалаьмаIте хоза сурт а кхолл» — аьдаьд цох И. Н. Крамской.

Дукха хана деиз дийна дакIоаргга къаман гIуланкаш доаххаш вола мастер массаза а интернациональни хул, массаза а кхыча къаман наькха безам тIаозаш хул. Шишкин —цунца дола дехьакха тешал. Цун пейзажаш гойташ я Украина, Армене, Казахстана музейшка, цун балха репродукцеш го йиш я ненций, чукчий цIеношка, кавказа лоамарой юрташка. Прессо тешал ма дарра, советски музейшкара эрсий живописа произведенеш Европе, США, Япопе хьокхача хана доазол дехьарча зрителий Iалаьмате чIоагIа терко тIаозар Шишкина.

ХIаьта Шишкина хиннаб моастагIий (болаш а ба). Цун дог цIена хилар моастагIаша лоаш дацар. Шишкина нах дукха бийзаб, вахара баьздар хьонхаш хиннад. Цун оппоненташ вахара искусство духьал а лоаттаеш, доаццаше а дагалаьцача дунен тIа бакъдолчох лечкьаш хиннаб «Кердачун» рыцараш дIабуалар. Лицлора цар йоккхий манифесташ ХIаьта Шишкин волаш вар...

Нах безарал художественнегIа а долаш хIама дац»,— аьннад Ван Гога. Шишкина яздаьд наха, хIаьта сага хетаяь йола искусство а кхелла. Цудухьа халкъо безамца жоп деннад цунна.

Иван Иванович Шишкин ваьв Елабуге. Кама яхача хи йисте уллача эIамигача городе. Кхийнав ния болча эрсий Iалама юкъе. Дийшад Москве живописеи ваянеи училища дошо медалаца йисте а йоаккхаш. Творчески никъ баьб Германеи Швейцареи тIолла.

ЦIи хеза дIа-са лелаю художествоини выставкай, демократически уйлаш йола эрсий изобразительни искусства мастераш цхьантеха товарищество яьчарех цаI ва.

Шишкина диллад доалув доацача эрсий лаьттан хьуний сурт. Бакъ а долаш яьхад цох «хьун пейзажа классик», цул совгIа, цох яьхад «хьун хIара белгалонах доккхал ду цо тешшамеча вола наьна юхьа тIарча хIара цIока хобдаларах санна».

ЛоархIаш дар пейзаж сюжет йоацаш я аьнна. Из харцдир Шишкина «Лесная глушь» яхача шиъ сурта тIа кхотаенна хьу хьахьекха Iеилар из БIорахьсачов гу листа латта гаьнаш. Iолийга ядача екъача тхьоврпигий гувнаш. ушала хий. кIеззига мара сердал чуагIац листача тIоьоврпигашта юкъе гIолла. Цар тата доацача хьуна юкъе вIалла ца соцаш бола сердалонеи боадонеи, шелалаи йIовхалаи юкъера къовсам латт. Ла мегаьдац къовсам йиткъача кIадакха... Котьювл цул гаьнаш, хьалгIерт сердалонга, маьлхага...

Шишкина цIи хезача сурташта юкъе да — «Утро в сосновом лесу», «Лесные дали», «Корабельная роща», «Туманное утро», «Рожь»... Шишкин хиннав однолюб. Кавказеи Крымеи хозача Iалама, Средиземноморья экзотика, тропикий торжественна басараштa мегаьдац езача тема тIара — эрсий хьунийн, эрсийн хозал тIара из ваккха. Москве, Ленинграде, кхыча городашка картинни галерейшна латта И. И. Шишкина пейзажаш йоккхий яц, сийрдача басарашца къегаш яц, чоалханеча композицеца цецвоаккхаш яц. ХIаьта а геттара къаьгача, кхаьстта шиш тайпара долчи лоалаха латтача полотнел эшашагIа дац уж.

Петросян ГАВРИИЛ. (АПН).

* * *

И. И. Шишкин. И. Н. Крамской диллача сурта тIара

ТАСС фотохроника.

ЯХЬ ЙОАРЖАЮ

Библиотекаш болх дикагIа вIаштIехьбаккхар духьа лелаьча социалистически яхье нотталынаргаш лаьрхIай тха районе с библиотекаш: Долакха - Юртара, Аьлти - Юртара, ТIой - Юртара, Дошалкъий - Юртара филиалаш, № 1 йола городской берий филиал.

Цу библиотекаша толаме кхоачашдаьд 1981 шерара социалистически декхараш. Цар кхоачашдийр шоай кертерча контрольни хьоккамий шера план (книжкаш дешарий а дIатийшача нинниай а духхалга диллача) 15 декабре.

Цар шйхха буваш лоаттабу шоаш гIулакх деча организацешци предприятешцеи. Царна новкъостал ду хьалха латта опыт, Iилмаиеи техникаиеи карагIдьинараш балха юкъе ихахьара, социалистически яхь вIаштIехьъяккхара, цул керда формаш йоаржаяра, къахьегамхой творчески инициатива дегIаккхуллара. библиотекай хила езаш йолча яхь йовзийтача средствашца Iалашъю, хьахиннараш вIаши нийсду, хьалха латта опыт юха кердаккхара эша хьалаш вIаштIехьдоах. Масала, лакхе йийнача библиотекаша производственни участкашка «Тахан хьалха мала ва» яха выставкаш, стендаш сийлеи улгаш, планаташ нийсду.

Царех хIара филиало «Специалиста индивидуальни информации» яха картотекаш «Педуцин профессийн эрий картотекаши» лелаю. Цу картотекаша къаьтта сурт оттаду специалисташта, белхлошта, колхозхошта юкъе, индивидуальни групповой информации мишта го хьахьоккхаш.

Лаккхача бовраменчIоагIа пайдеца боллин чакхъьяр ТIой - Юртарча филиале «Продуцци духхаргIа — дIадохийтар кIезигагIа» яхаш тема а йолаш хиина сайре. Цу сайрене бар юртара дукхагIа бола нах, цига хьийхабар «40 лет Октября» совхоза хьалхалаттарашиш кулгалхой. Тернам чIоагIа тIоразии безамеи дувцар цар шоай профессех, совхоза болх [illegible] нах пиаш хиларах, катирхойи иттлагIча классашкара дешархойи юртбоахама профессеш Iомаяран совхозе болх бе соццараш тIахьехилтах.

Белгалдоакха деза, цу библиотекай библиотечни, библиографически, информационни гIуланхий формай методий ерига арсчал КПСС ЦК ноябрьски (1981 ш.) Пленумой парте XXVI съезди хьоттаяь социально - экономически программа кхочашъяра тIехьара къахьегамхой патриотически болам дегIабоалабара тIерзаяь зiзна хилар.

ХIанз, СССР хьаьви Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шуи из шиъ дIIамагIа Росседе юкъехха 200 шуи дизара пекъайолзача хана, иррь кийчо с йолаяй цар цу сийлахьча юбилейшта.

Книжни выставкаш нийчъьай уйх тайпара темаш а йолаш: «Республика юбилей ш», «ЦхьоагIон замаш», «Сай мехках дошкал ду аь», и. дх. дI. Юбилейна хетаяь беседаши обзораши ю, газеташ тIара материалаш гулъю лапнашша.

Аьлти - Юртарча филиало уйх шера хьалхарча класстале книжкаш дешарий конференци с лерхI «Цхьан мугIаре» яхача Муталиев Тамерлана дижкках. Долакха - Юртарча филиало — «Александр Чеченский» яхача Гайсултанов Iумара книжкагна хетаяь.

Библиотекаша бахача наха ду гIуланхаш дикагIа вIаштIехьдахар духьа районa библиотекаша социалистически яхь лелаеча юкъагIа дикагIча боарам тIа болаш войбинаб библиотекай идейно-теоретически болх, бе бегIа хиинай массово - политически информацеиа балха формаш, тоадендаз цхьайттаьлагIча пятилетка керда гIирсаш хьалдеш болча къахьегамхошта книжкащеи информацешцеи ду гIулакх.

С. ГАЗДИЕВА.
Наьсарен районни библиотека отдела заведующи.

Советски сага духьа

ЦхьайттагIча пятилетка плана тIа, КПСС XXVI съезда решенешка хьежжа, лоархIаме моттиг дIалоац республика социально дегIайоалаяран къахьегамхой хьал-торо лакхъяреи шеррача программо.

Бахача наьха ахчан доходаш болхлой гIуланхерча наькеи алапеши колхозхой къахьегамах тела махи лакхбара а пенсешца дикагIа Iалашбара а чотагIа 21 процент лакхлургья республике, вешта аьлча, цхьа миллиард 238 миллиони сомага дIакхоачаргьл. Пачхьалкхеи кооперативни торговле розничи товарооборот, общественни кхачаи оборот а тIехьа 5 шера 256 миллион сома, вешта аьлча. 1980 шерапа нийсйича 38,2 процент. йоккхагIа хургья. Цу тайпара, болча наьха хIара сага сих лаьрхIача 1980 шера хиннача 611 сомагара 825 сомага кхоачаш йоккхагIа хургья товарооборот 1985 шера.

ДIахо дегIайоагIаргья халкъа образовании профессионально - технически дешари. Пхе шера юкъера образовани йоаккхаргьл 106 эзар саго. Профессионально - технически училищашка кийчъе лерхI 62 эзар квалифицированни болхло.

Кердача пятилетке хьал а, яь, болх бе йолаллийта лерхI 1700 меги чуоттабергболаш йола больничи корпусаш, е иттлагIча пятилеткечул шозза дукхагIа, хIаьта иштта, цхьан смене 1165 саг чуэцарговола поликлиникаш а.

Уих пятилетке хьалде лаьрхIад 8500 моттиг йола культура цIеноши клубаши, 1026 моттиг йола кинотеатраш.

КПСС XXVI съезда идеяшеи решенешеи дегаш айдаь ба республикера къахьегамхой, беррига советски нах а санна. Социально - экономически дегIаахара программа чакхъяккхар духьа массане а цхьатарра социалистически яхь а йоаржаяь, болхлоша, инженераши, техникаша рапорташ тийллар заданеши тIанийца хилна социалистически декхараши хаиал хьалха кхоачашдарах.

Шоай динача гIуланхаща Даьхе гIадйигар «Шера заданеш — 7 ноябре» яхаш девиз а йолаш болча патриотически болама юкъе дакъа лоацаш хиннараша. Из тIахьехам хьаллаьцар эзараш а эзараш и болча болхлоша, колхозхоша, хIаьта шоаш денна доаш сийлена кхоачаш а дир. Итт эзар гаргга болча производстве хьалхалаттарашеи новаторашеи шера план кхоачашйир Аллха цхьан «Красный молот» заводе Сийлахь-боккхача Октябра 61 шу дузача дийнахьа 120 гаргга саг пар 1982 шера чотагIа болх беш. Цу заводе, «Грознефть», «Оргтехника» яхача объединенешка, цхьайолча кхыча предприятешка шера планаш кхоачашъяьй бIарччача бригадаша, сменаша. Октябра цIейни доккхий толамаш а даьха наьшлаьхнар Шелковской районера «Красный пахарь» яха, Грозненски районера 1 Мая цIерагIа, Наурски районера Ленина цIерагIа колхозаш, Урус-Мартановски районера «Гехинский», Надтеречни районера «Экажевский» совхозаш, 1981 шера итт бетта аьча итогегIа социалистически яхье котталынарган лаьрхIай иттаи фермаши бригадаши.

Ди тIехь шерагIа яржаш латт «ХIара болха дийнахьа хьадер духхагIа хилийта!» яхаш девиз а йолаш лелаю социалистически яхь. Къахьегамеи политически хьинар айденна хилар къаьгга хьахьокх, СССР хьаль 60 шу, Нохч - ГIалгIайчен автономе 60 шу, из шиъ дIIамагIа Россена юкъелха 200 шу дизара юбилейшта баха ма бозгIара накъабахара тIехьа баьржача кердача патриотически болама. Вай республикера дукха къахьегама коллективаш, москвичашкара хьокхам а ийца, «СССР хьаль кховаткъа шу дизара — 60 хьинаречя къахьегама кIира!» яхаш девиз а йолаш болча болама юкъелхай.

Доккхий мулаш белгал а даь, уж толаме чакхдоахаш я бIарчча производственни коллективаш. Масала, «Грознефть» объединене коллективе декхар тIанийцад мехка юбилейни ди хьатIаотташ мехкдаьттеи гази лаккхара шин шера план кхоачашъе, яьха яьнкача скважинашта тохкам бара задани чакхъяккха, 6500 тысяч киловатт-сахьат электроэнерги, условни доагора 600 тонн кхое, дукха кхыйола лоархIамегIара мероприятеш чакхъяха.

Республике эггара йоккхагIа йолча «Красный молот» яхача машинаш еча заводо, масала, лаьрхIад, оборудованех, материальни къахьегамеи ресурсех эффективнегIеи рациональнегIа пайда эцара, прогрессивни технологически процессаш хаиал хьалха производствана юкъейоаланра, изделей керда тайпаш карадердара чотагIа юбилейни шера кхы тIа а 250 эзар сома маьха продукци маьхала яккха, 2000 тонн металлопрокат, 100 тонн доагор, 1,5 миллион киловатт - сахьат электроэнерги кхое.

Дикка дикагIа хиннай арахеца промышленни продукци. ХIанз 178 издели, е иттлагIа пятилетка йоласначa юххье арахецаш хиннарсл диазза дукхагIа я пачхьалкхен дикала Знак тIалатташ арахецаш. Дуккхача къахьегама коллективаша арахец даймехка дикагIа йолча образецашка хьежа йола продукци.

Пятилетка шоллагIча шера чу болаш республика къахьегамхоша, берригача советски наха а санна, кхы а шерагIа йоарнаю КПСС ЦК ноябрьски (1981 ш.) Пленума решенеш кхоачашъяр духьа йолаяь социалистически яхь, цар дош деннад парте белгалъяь социально экономически программа чакхъяккха, цхьайттагIа пятилетка хьинарeча къахьегамца, КПСС XXVI съезда решенеш кхоачашъяр духьа доаттабеча къовсаме керда толамаш дахарца белгалъяккха.

С. БЕРСАНУКАЕВ.

Лора хьехамаш

ДИКАГIЙОЛА МОЛХА—ЦIИЙ

Сага дегIаца лел 5—6 литр цIий, дерригача дегIа долалах ворхI процент кхоач цунга. Iилманхоша цIий дийкьад йиъ группана: хьалхаръяр — 0 (I), шоллагIъяр — А (II), кхоалагIъяр — В (III), йиълагIъяр — АВ (IV).

Белгалдаккха деза, цIий дIалуш волча донорен цо дIаденна цIий тоха дезаш волча унахочуннен цIий цхьан группах хила дезилга. Цудухьа цу хьаьнэхьа лелаш а с правило: хIара сага тоха йиш я духхьал шиъ группах дола цIий, нагахьа санна унахочун цIий кхоалагIча группах дале, цунна тохаш дола цIий а кхоалагIча группах хила деза, иштта кхы дIахо а.

Группа ховш мо лоархIаме а хо езаш а я цIийн резус-фактор а.

Резус - фактор — из я сага цIий малаца хулаш йола вещество. 85 процент хиллал болча наьха цIийца лелаш я из вещество. Цу тайпарча наьха цIий резус дикагIйолаш хул. ХIаьта 15 процент болча наьха цIийца из вещество ца хиларах, цар цIий резус во йолаш хул. Группа а резус а сага вахаш йоаккхача хана хупцалуш яц.

Тахан, техника а транспорт а наха юкъе дикка дIадьржача хана, наст кестта нийслу чоннаш яь а духхьал цIий тохаро мара саг Iоажалгара хьалоаккхаргвоаца а моттигаш.

Цу тайпара хIама нийсделча из саг Iоажалгара хьаваккхара лоархIаме я хIара минут, бакъда, цкъала уж лоархIаме минуташ йоаe езаш хул унахочун цIий малагIча группах да, цун резус малагIа я ца харах. Цудухьа хIаьа сага хьалхе а дIаяздайта деза цIий наьхаташ тIа цIий малагIча группах да а цун резус малагIа я а.

Вай пачхьалкхено наьха унахцIенои йоахо а еш тIанийцаб «СССР-а гражданий паспорташ тIа, кхыча документаш тIа цIийн группа а резус а дIаязъярах» бола соцам.

Из дIаяздайта йиш я цIий дIателала унахцIенои учрежденешка паспорташ тIа, барах тешал деча свидетельствашк тIа, тIема билеташ тIа, удостоверенеш тIа.

В. БАРТНИК.
цIий тохача республиканаски станце керттера лор.

ФЕ ХИЛА

Корта бохабу малар мецца а йолаш моллагIча транспортни средства ко лаьца вагIа водитель ва наькъашка хатараш хилара бехке. 1981 шера цу тайпарча водителаша 114 хатар нийсдалийтад республика наькъашка 39 саг ве а вуаш, 131 сага чоннаш а хулаш.

Корта бохабу малараш хIара денна мелаш хилча цIийца дукха Iов алкоголь, хIаьта цунцара из кхо-диъ ди доаллаш дIакъасташ яле, хьиь чура дIа ца йоалаш 15 ди доаккх цо. Цудухьа вIалла маргдоацаш дIадаьккхача бакъахьа хургдар корта бохабеш дола малар мелга транспортни средствaш лехкараша, юххера а цо шоаш геттара даькъаза бакалехьо. Веха а йолаш машин лехкаш вагIа водитель сихха кIаьдлу, цхьан кхьа сакхетам чура вала тарлу, тIаккха доал доацаш юсаргья транспорт. Бакъдар аьлча; цу тайпара водитель наькъа аравала мегаргвац.

Массехк ди хьалха Наурски района «Калиновский» винсовхоза доала хьара МТЗ-50 яхача тракторца Наурски станица цхьан улицагIа йодаш хиннача цун водитело Х. Лабазанова трактор тIа а теха лозаваь гIаьло больнице вихьав.

Дийнахьа 12 сахьат доалдаш Госавтоинспекце Червленночерча поста гаьна доацаш Грозненгахьа шаьрача новкъа гIолла йодаш хиннача технологически транспорта Октябрьски управлене доалахьарна УАЗ-452 яхача автомашийна водителa А. О. Гукасяна, шиъ машин юхакъовла ца а могаш, духьала йоагIача груловой машина тIатехай из. Микроавтобуса чу баьгIача пассажирех пхи саг чIоагIа лозаваь. Автотранспортни предприяте кулгалхоша из дош тахна а теха соцам баьб: бахха ха йолашехьа а кхыча гIулахашта лелаяь автомашин, хIаьта хатар из бахьан долаш а хиннад.

ДIадахача кIирагIа (14 январера 21 январе кхаччалца) 10 авари хьий республика наькъашка 7 саг ве а вуаш, 18 сага чоннаш а еш.

НГIАССР МВД ГАИ.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

23 январь

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 11.00. «Фаьлгийн приключенейн дунен тIа» яха кинофестиваль. 19.00. Болх беш я «ВIашагIкхетар» яха дискоклуб.

Н. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. 12.00. «Сай хилда Гайдара!» яха берашта лаьрхIа утренник. 14.00. Болх беш я машиннаькъахой революционни, тIема, къахьегама сийлен халкъа музей. В. И. Ленина доглопохара хетаяь «Массала а дийна ва» яха беседа.

Химиктий культура Дворец. 11.00. «Тхо тимуровций — Гайдара берий бераш» яха берий утренник. 17.00. Духовой оркестра концерт. 18.00. «Хьамсарча мехка гIолла» яха кинопанорама.

Пролетбата цIерагIа культура ЦIа. 12.00. Саг йоалаяра - яхара торжественни регистраци др. 17.00. Болх беш я «Окуджава Булат» яха тематически дискотека. 18.00. Болх беш я «ТIагIорта атеисташ» яха кинолектори. 15.00. Болх беш я «Чебурашка» яха берий киноклуб.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 15.00. Болх беш я Iалам дезарий объединени.

Просвещене балхахой ЦIа. 12.00. «Сийлахь - доккхача вахара оагIонаш» яха В. И. Ленин дагалаьца дувцаш долa устни журнал.

24 январь

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 11.00. «Фаьлгийн приключенейн дунен тIа» яха кинофестиваль. 10.00. «Школьни ха» яха берий творчества фестиваль. 19.00. Болх беш я «ВIашагIкхетар» яха дискоклуб.

Н. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. 15.00. Болх беш да «Къона ленинец» яха берий кинотеатр.

Химиктий культура Дворец. 11.00. «Вай Даьхел хозагIа — кхы цхьаькха мохк бац дунен тIа» яха беседа. 14.00. Волейболах йола спортивни яхьаш. 17.00. «Хьамсарча мехка гIолла» яха кинопанорама.

Пролетбата цIерагIа культура ЦIа. 13.00. Болх беш я «Чебурашка» яха берий киноклуб. 17.00. Болх беш я «Политически орбита тIа» яха кинолектори.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 15.00. «Общественни моттигашка Iе, лела хоь вайна» яха диспут. 16.00. «Новкъост» яхача театра Эжен Лапиша пьесах оттаяь «ТIоара тохар» яха спектакль.

Горьке цIерагIа клуб. 20.00. «Инар» яхача дискоклуба керда программа.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

23 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

9.00 — «Ха».
9.40 — «Джалги» яхача ансамбла концерт.
10.05 — «Гонза вуланаш».
10.25 — «Шоана, вай-ноахой».
11.05 — «Художникел дола дувцараш». СССР халкъа художник В. Горяев.
11.10 — «Спортлото» 4-гIа тираж.
11.15 — «Семнадцать мгновений весны» яха телевизионни художественни фильм. 4-гIа сери.
12.50 — «Кхерам болаш наькъашка дIа-хьа лелар».
13.30 — СССР халкъа артистка Г. Гаспарянa концерт.
14.15 — «Москвичка» яха телевизионни клуб.
15.30 — «Кердадараш».
15.45 — Бераш[illegible] фильм.
16.15 — «Хьайбий дунен чу».
[illegible]
18.35 — Политически обозревателa Л. А. Вознесенскe беседа.
19.05 — «Дунен хальхий кхолламе». Инар.
19.30 — Централни Америке США империалистически гIоазараша [illegible] документальни фильм.
20.30 — Драматург П. Бомарше. Ваь 250 шу дизарна. Московски сатира театра фильм-спектакль.
21.00 — «Ха».
22.35 — Московски сатира театра фильм-спектакль дIахоадар.
23.50 — Горнолыжни спортах [illegible] Швейцарера передача.
23.55 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА
[illegible]

I ПРОГРАММА
24 ЯНВАРЬ.

9.00 — «Ха».
9.45 — ДIалокх дунен хальхашта юкъерча конкурса лауреата Данг Тхай Шона (Вьетнам).
10.30 — «Хургва бетта хахьата».
11.00 — «Советски Союза гIулакх деш вай!».
12.00 — «Могашлаш». IилманпопулярнIи программа.
12.45 — «Гуммашара почта». Музыкальни программа.
13.15 — «Iалама теламнига». Киножурнал.
13.30 — «Юрта сахьат».
14.30 — Музыкальни кIоа.
15.00 — С. Дангулов. «Призвание» [illegible].
17.25 — «Кинокхьмапара клуб».
18.25 — «Коммунисташ» яхача цикларца телевизионни документальни фильм. (Вильнюс).
19.00 — «Дунен хальхашта юкъера панорама».
19.45 — «Саьхердама карусель». Мультфильм.
[illegible] — Шуна хьаьтех [illegible] музыкальни программа.
20.25 — [illegible] Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
[illegible] — Нолтонко А. Чайковский. [illegible]
23.53 — Спортивни программа. Швейцарера передача.
00.15 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА
8.00 — «Зарядка е кIазоттаIа».
8.20 — Лирически концерт.
8.40 — «Са вешa». Художественни фильм.
[illegible]
12.05 — [illegible] телевизионни программа IV-гIа дунен хальхашта юкъера [illegible] (СССР).
[illegible]

7.15 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
8.20 — «Хьоме, Даьха, сатесча догIа» (эрсий меттала).
8.35 — Хоамаш.
[illegible] — «Салоiама минуташ» (нохчий меттала).
[illegible]
17.00 — Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шу дизарна. [illegible]
[illegible]
19.15 — Сайрена концерт (гIалгIай меттала).

25 ЯНВАРЬ
[illegible]
21.52 — Кхаданоский Нохч-ГIалгIай [illegible]

24 ЯНВАРЬ
6.35 — Передачай программа (эрсий меттала).
6.50 — Передачай программа [illegible].
[illegible]

РАДИО

[illegible] ЯНВАРЬ
6.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
6.45 — Хоамаш.
6.50 — Передачай программа (эрсий меттала).
6.57 — Передачай программа (гIалгIай меттала).

[illegible]

Тахан республике гIоалие Грозни хунцалуш моргаш о [illegible]
[illegible]
Метеостанци.

«БАЙНАРАШ — ДИЙНАЧАРНА ЮКЪЕ»

Цецваьнна бIарахьаж [illegible] на таксист Хилман Женя дунеца ха йовцаш ше хьаьнал [illegible] керда. Цун курача вагIар, доазал дехьарча таьмкь хьаж тIа еттaлуш цун бага йоаллача трубка Женяй а дог оттийт «атта» вахa.

Из шиъ уйла [illegible] лоархIаш, цо вагIув буал дуалача [illegible] бахьан а хьалагIача [illegible]

Могарщий-те Хилмана [illegible]

«Байнараш — дийначарна юкъе» яхаш [illegible]

[illegible]

Грознерча экранаш тIа

[illegible] повесть» яхача фильмах.

«Из картина, — йоах В. Фетина, — дукхьал зуламхой лувцаш, царна карагIдийна зуламе гIуланхаш гучадоккхаш дола детектив хинна Iац. Цу фильме дьахьаьнха гIийчиа се цар уж зуламаш дара бахьан».

Цу фильме керттера роль ловзаш ва СССР халкъа артист Кадочников Павел. Иштта фильме дакъа лоацаш ба М. Доленин, А. Демьяненко, Э. Романов, Н. Погодинa, кхьыбараш.

Картина даьккхад «Ленфильм» яхача киностуде.

«ЗУЛАМХОШ АДВОКАТАШ»

Фейнберг Александра сценарий тIа болаш дола фильм доаккхad Таджикистанерча режиссера Юсупов Юнуса.

Из фильм вонкхагIволча зрителa лаьрхIа дале а, наргина тIа вулцар кхуиш вовлахь ба [illegible]

Мирасеи нха следователь [illegible] Сattарой Сирадин цIи [illegible] Iоаьтирах доаа [illegible] фильме из тох [illegible] гучадоаа йойна цо зулам дара бахьан, доаа цун вахар.

Уих фильме ба [illegible], шоай хьалхара роль доаккх [illegible] актераш а советски киноматераш а С. Саблиева, М. Арипов, М. Хасанов, Х. Умаров, Н. Наиров.

Керттера Сиродин роль лоацаш ва 9 класса дешархо Ирицев Низандар.

ЮХА А ЭКРАНАШ ТIА

Юха а Грознерча кинотеатрий экранаш тIа хьокхарда XXII Олимпийски ловзарех дола художественно-публицистически фильм.

Цо дувц «ЧехкагIа! ЛакхагIа! Низ боаккхагIа!» яхаш девиз а йолаш Москве дIадахача цу ловзарашка хиннача событех.

Тахкаргча Олимпийски ловзарашта лард еллача француза педагога Пьер де Кубертена «Спорт, хьо — мащар» яха доаш да фильма цIи а яьна дIадолдоаш.

Цхьа шуи ах шуи за [illegible] Москве хьи ловзараш [illegible] а [illegible] оаьса [illegible] а [illegible] «Мосфильм» яхача киностуде вIашагIъеллаяр СССР халкъа артист, Ленински премие лауреат кинорежиссер Озеров Юрий керте латта «Олимпиада-80» яха творчески объединени.

Керда фильм доаккхаш дика не гIо дир Ю. Озерова цо хьалхагIа даьхача «Бархйа бIаргайща», «Спортах дола баллада» нахча а кхьадолча а киноленташа.

Ф. Хитрук керте латтача художникий — мультипликаторий группо дохьача белама чу сурташа фильмага хьакъйойта дошайтаргда Олимпийски ловзараш эггара хьалха Дреини Грецера хьалала [illegible]

Цу картина доаккхаш дакъа лаьцад советски искусства йоккхийча мастераша В. Рычкова, Н. Олоновски, А. Пахмутова, Н. Добронравова, В. Озерова, кхычар, [illegible]

Н. КОВАЛЕВА.

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Маяковски ул., 82. Телефонаш: редактора — 2-45-57, редактора заместитела — 2-05-07, бахьтоханама секретара — 9-24-00, [illegible] парти вахара — 9-24-01, промышленностеи транспортеи — 9-24-01; юрта бахама — 9-24-06; культура — 9-24-05, писемой — 9-24-07, корректорски — 2-09-88.

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Маяковского, 82. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-05-07, [illegible] — 9-24-00, [illegible] партийной жизни — 9-24-01, промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06, культуры — 9-24-05, писем — 9-24-07, корректорской — [illegible]

ФС00301 «Грозненский рабочий» издательства типографи. Маяковски, 82. Типография издательства «Грозненский рабочий», г. Маяковского, 82. Заказ № 275.